

Replik på Grey Osteruds kritiska synpunkter

SVEN HELLROTH*

Stockholms universitet

Grey Osterud har i detta nummer av *Historisk tidskrift* kritiserat delar av min recension av Walter Jacksons postumt utgivna manuskript *Alva and Gunnar Myrdal in Sweden and America*, som publicerades i *Historisk tidskrift* 142:3 (2022). Enligt henne har jag förbisett ett par huvudteman i Jacksons manuskript. De är dock inte alls så explicit uttryckta av Jackson som Osterud gör gällande.

Jag ska förtydliga min ansats. Det rör sig om en postumt publicerad text där ofullständigheter kan förekomma liksom oklara tankegångar, vilket Osterud också påpekar i sin inledning till det publicerade manuskriptet. Av det skälet valde jag att inte i första hand göra en sträng vetenskaplig granskning av bokmanuskriptet utan att i huvudsak presentera boken för en svensk publik, som kanske inte alltid har klart för sig vilken stor betydelse makarna Myrdal har haft för inte minst medborgarrättsrörelsens kamp i USA. Här syftar jag på tillkomsten och mottagandet av *American Dilemma*.

Jag medger att Osterud har rätt i sin kritik av min recension om det hade gällt en färdigskriven biografi med en av Jackson skriven inledning där det tidigare forskningsläget diskuteras. Nu rör det sig alltså inte om en färdigskriven biografi. När det kommer till det amerikanska dilemmat, det vill säga relationen mellan vita och svarta, frågan om genus och Alva och Gunnar Myrdals tankar om dessa områden såsom de kommer till uttryck i deras korrespondens, sammanfattade jag det som att de tycks ha betraktat det amerikanska dilemmat som en metafor för deras eget äktenskap. Naturligtvis kunde denna mycket intressanta del av Jacksons manuskript ha diskuterats utförligare av mig, men i en kortrecension är utrymmet begränsat. Att jag skulle ha förbisett att Jackson använt, så som

* Fil. dr i ekonomisk historia

jag tolkar Osterud, tidigare okänt primärmaterial ("previously unknown primary sources") av Alva Myrdal, så nämner jag att Jackson har använt tre opublicerade manuskript av Alva Myrdal, men inte att de varit okända (s. 7 i Jackson). Det är riktigt. Jag borde ha varit tydligare här. Däremot är jag tveksam till om det skulle ha rört sig om okänt källmaterial, som Jackson skriver, utan jag tolkar det snarare som att det rör sig om outnyttjat primärmaterial – Jackson hänvisar i sammanhanget till Alva och Gunnar Myrdals arkiv, Personliga handlingar: Alva Myrdal, I.I.

Det jag främst skulle vilja bemöta i Osteruds kritik av min recension rör Jacksons uppfattning om Yvonne Hirdmans tolkningar av delar av Myrdals korrespondens på sidan 211, som jag enligt Osterud har förbiset. Den hänvisning Osterud gör, rör i själva verket ett par fotnoter på samma sida. Jacksons kritik här är hård och utmanande, men jag valde att inte lyfta fram den. Anledningen till det är att kritiken också borde ha funnits eller åtminstone varit annonserad i det inledande kapitlet "Unsparring Honesty". Faktum är att Jackson inte nämner Hirdman överhuvudtaget i sin inledning till dubbelbiografin, eller antyder i sitt inledningskapitel att stora brister skulle föreligga i tolkningarna av Myrdals originalkorrespondens. Vad jag kan se, har Osterud inte heller uppmärksammat Jacksons kritik av Hirdman i sin inledning till dubbelbiografin. Hur som helst vill jag i detta sammanhang passa på att påpeka att det jag skriver avslutningsvis i min recension om Hirdman och det Myrdalska dilemmaet inte ska tolkas som att hennes tolkningar och slutsatser av Alva och Gunnar Myrdals privatliv sedd genom korrespondensen skulle vara den allmänt rådande. Måhända var jag otydlig här.

Vi måste komma ihåg att detta är ett postumt publicerat manuskript. Ingen kan inte vara säker på om Jacksons kritik av Hirdman i denna sak är en reflektion av honom gjord i skrivande stund, eller om det var tänkt att utgöra en början på en mer genomarbetad kritik av Hirdmans tolkningar av delar av Myrdals korrespondens, för att så småningom infogas i ett inledande kapitel.

Avslutningsvis vill jag instämma i Osteruds förhoppning, att svenska historiker inte bara läser Walter Jacksons *Alva och Gunnar Myrdal i Sverige och Amerika, 1898–1945: Unsparring Honesty*, utan även den år 1990 utgivna boken *Gunnar Myrdal and America's Conscience*. I den redogör Jackson för tillkomsten av *American Dilemma*, och den betydelse undersökningen fick för afroamerikanernas självbild.